ՀԱՄԱՆԱՄԱՀԱՅԵՐԻՐԴ — ՏԱՐԻ — ԹԻՒ — 1232 — ԱՐԻԵՐԵԱՐԹԻ — 2 — ՄԱՅԻՍ — 15

ՊԱՏՄԱՆԻՔ

Տարեկան գին ու Ռուսաստանի համար 180 դր.
» Գաւառաց » 190 դր.
Վեցամսեայ գին Ռուսաստ » 90 դր.
» Գաւառաց » 95 դր.
Նոր թղթակիցներէ քիւրէի գին 30 մի.
Առանց գնի ընդունուի ամէն տեսակ հաւատարմագիր 3 տարուան, երկու անձանց համար 2 տարուան, ապրանքի անդամներու համար ալ տարեկան կրկնուի։

ԱԱՒԱՔԱ

ԼՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԳԱՆԱՁԱՀՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՊԱՏՄԱՆԻՔ

Կուտա պատան լրագրատ ձայնս ծախքը խնքատրուքէն վրայ է։
Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ թղթակցութիւն խմբագիրը —Տնօրէնին պիտի ուղղուի։ Ան Պոլիս, Չինիլի խան, Մասիսի գրասենեակը։
Ձամքու ծախքը չվճարուած նամակ չընդունուիր։

ԿՈՅԱՏԱՐՆՈՂԱԿԱՆ Ը ՄԱՑԻՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Գ. ԿԱՄՊԵՔԹՈՒՅԱՆ ՀԱՅԵՐԻ ՄԻՋ. ԽՈՒՄԱՅ ԱՏԵՆԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ։

(Շարունակութիւն տե՛ս Թիւ 1231)

Բայց պէտք չէ կենալ հան. պէտք է երկրագործական դասակարգութիւնն անոր ներկայ տեղը ազատ մնալութիւնեն անոր ուսումնական կալուածներէ կալուիլ, երկար ժամանակ չդրաւչեցնել գոյն հին անկեղծ մի վերաբ, որում հազիւ կրնայ ծանօթանալ օրոյ լեզուն քանի մը տարի աւելցնել հոգին ալ չկրնար հիմնել, եւ օրոյ մէջէն դուրս կելնէ՝ անանձնները լի՝ բոյոյ միտքը զատարկ։ Պէտք է որ մանկութիւնը պետութեան գործիք եւ մարդ հօրէն ուսուցման մէջ՝ արգի դիտութեանց ծանօթութիւնը քաղէ։

Ղուշանամբ ազատ ազգային տալէ երեւակայութեան։ Նախրապետեան եւ հնդեւոյ, որոց հիւանդ ոգին չափազանցութիւնը բարոյական ճշմարիտ տիպերէն կարծրացրէ։ Միայն մի բան կայ՝ որ ճշմարիտ ընկերութիւնները կը հիմնէ եւ մարդը կը բարձրացնէ, այն է դիտութիւն, պէտք է ուսանիլ համեմատելով ըմպելի դիտութիւնը միւս նախապատմական դրութիւնն է, զոր սպառելով պարտք մ'է մեզ մեր յաջորդաց ուսանդիլ մնծցած եւ ընդարձակած։

Ամենն այս չէ։ Պէտք է ուսելի բարձրն երկիլ։ պէտք է բարձրագոյն ուսումն ալ ձեռք առնուլ։ Այս ուսուցման ազատութիւնն եւ իրաւունք պէտք է տալ ամեն անատականութիւն ուսուցանելոյ։ Մի վախնաք խոչընդոտներէն, վստահացէք բանականութեան, ուրպէս զի կարող լինիք անդնելոյն խնամատարութիւնը ու եղծարարքները դատել։ Վստահացէք բանականութեան, որպէս զի գոյչ կենաք երեւակայութեան խոտորումներէն, որք առաջ քայլերու անկանոն գահավիժումը, զմեզ ընդհակառակն դէպ ի բնութեան առաջին ժամանակները կը դիրատարձնեն։ Վստահացէք դիտոյ մէջ ծնած ուժին նախանձորդութեան։

Թող ազատութիւն ամենուն բոյ լինի, մեզ անհրաժեշտ հարկ չլինի այս իմ՝ այն կուսակցութեան՝ այս կամ այն եկեղեցւոյ անգամ դառնալը, որպէս զի կարող լինի մէկին անուն լսառնալ եւ մարդկային հանճարոյ գիտութեան պատմութեան էջերուն մէջ արձանագրել։

Ո՛չ, ցնորք, երբոր նախնական դաստիարակութիւնը վերակազմել կու գայ, այն ժամանակ մանաւանդ բարձրագոյն կրթութեան նորոգութիւն՝ ինքնակոչ պետք է ունենալ։ Ընդհակառակ՝ վերջապէս՝ դիտոյ մէջ, նայս ցոյց տալ յարգանքը, նոցա արուած պատուհիները, պատիւը, սանը են որ լոյսն ընկերութեան մինչեւ խորերը կը ծաւալին։ Գիտոյ լիառատ եւ արժէքով միտքն կընձաք ուսուցիչներ եւ ուսանողներ պատրաստել։ (Արեւին Դաշնակցութիւնը)։

Այսպէս մեր բարոյական վերածնութիւնն մեզ կոչէ միայն չդադրելու եւ անշատ ամենէն ազնիւ կոչէ, բայց այս կոչէ մեր բոլոր կազմութիւնն ուսումնական դրութեան հետեւման պի չպիտ դիտէք, որ երբ մեկը հուսահատութիւնեն եւ մարդիկ ոչ ոք անցուն է, չուսուալ կրնայ հանրապետական դրութեան կատարելոյ եղծուներն ու պէմ հղոյնները կրնայ կրկնական ուսանդեն զանազանել։

Ցաւակից չկայ, որ մեզ ձեր առջեւ քարձ. անկեղծ, խոհական եւ բոլոր հանրապետական կատարելագործութեան ձգտող՝ ընդունող անձանց գործակցութիւնն անհրաժեշտ է, այն ժամանակ ազգային դաստիարակութեան դրութիւնն ամբողջապէս նորոգելու հնարաւորութիւնը կունենաք։

Իսկ նմեք՝ ընդհակառակն՝ կարծեցոյ եւ պատոյ բաժանման կրթնող միապետական դրութիւն մ'ունենալ ձեր առջեւ, նա չարձագանգն կըլլութեան դուռը կը փակէ, որպէս զի ազգնուագունից միայն իր ախորժութեան ազահովէ։ (Արեւին Դաշնակ)։

Բայց, ցնորք, ընդհանուր քաղ առնելով երկրի մի մէջ, ուր ամենավարութիւնն ոչ միայն լիագնդուն կը հոսէ, ինչպէս որ ամեն քաղաքն եւ հինգ տարի առաջ ըստ եղած, այլ նոյն ինքն զազրը կը կազմէ, միապետական փարձեր ընելոյ ժամանակն անցած է։

Ընդդէմ միապետութիւն, բռնատիրական կամ քաղաքական, որ կարգալոյ ամենիսթութիւնն մ'ընել զայն։ Տեւելոյ, յաջողակելոյ հաւատ ոյսն հնարաւոր ընդհակառակ, կազմակերպել քան էն որ ձեռն ձգնելով իրեր, միջոց քննագատելիան, այն է հանրապետութիւնը միեզ միայն կընամք ապահովել փոքրիկ ու առեւակնութիւնը։ Մեզ հետ անձամբ չկայ՝ միապետական դրութիւնն ներքեւ՝ քանչն իրեր զայն ընդոգ հակառակորդ կը ներկայանայ, ու յեղափոխութիւնը՝ անհպարտութիւնն ու անկայունութիւնը մշտնջենաւորել քանչ է։

Այս պատճառաւ է որ ցնորք, որ եւ է ձեռնարկ միապետութիւն մի վերահաստատութիւն երազոյ պահպանողական՝ այս բառին բուրմունքն ի մտաւոր պահպանողական չեն, կամ դիտեն բրածնին, եւ այն ժամանակ խառնակոտ են, կամ չեն դիտեր, եւ այն ժամանակ պիտի վարող ձեռաց իրաւունքն կամ խարեալ պատրաստներ են։ Ահա այս է հնդնարհութիւնը։

Մեզ կը վերաբերի ուրեմն, մեզ որ համոզուած ենք ընդհանուր քրիստոնեայ եւ Հանրապետութեան մէջ իրաւ անբան կատարելութեան, որ պատճառ ու հորդեան յարաբերութիւնը կը նամնի, մեզ կը վերաբերի ներկայանալ իբրեւ ազատորեն եւ անկախաբար գործելու եւ անկայունութեան։

Վերջապէս ո՛ւր կրնայ գանուիլ այնպիսի կուսակցութիւն մի, որ բանական իշխանութիւն եւ ուժ ունենայ այնպիսի պետական վիճակ մի ստացուելու, ուր ամեն մարդ օրէնք է, ամեն մարդ կառավարութիւն է։

Պատմութիւնը՝ մինչեւ իսկ նոր պատմութիւնը՝ կապացուցանէ թէ Հանրապետութիւնը միշտ դէմ կեցած է յեղափոխական ամենաբուռն փորձերու, ընկերական ամենատակալի փոխարկոյ, այս պատճառաւ ալ կառավարութիւնն ամենուն է։

Ըստիճն այս առաջին կէտն իբրեւ հաստատուած նկատեմք, Հանրապետական կուսակցութիւնն, ոչ միայն խռովայոյզ չկրնար կոչել, եւ յեղափոխական կուսակցութիւն մի չէ, այլ պահպանողական կուսակցութիւն մ'է, որ վարիւք կերոչխատրէ, եւ գործնական մեծ յեղափոխութեան առնն արդար հետեւանոյ խաղալոյ օրինաւոր եւ յառաջդիմական ոգւոյ տալով կոչ պահպանել։

Այսօր, այս իրողութիւնը վերջով տպաւորական է։ Ոչ ոք ընդունող չէ որ դուք՝ ուան եւ հինգ—տասն եւ ութ տարի՝ ի վեր, մեզ՝ ձեր քաղաքական խորհրդոց, մեզ դաւադական խորհրդոց, եւ մեզ գործադրութեան մէջ, անհատական կամ հասարակական պարծերով այս ազգոյդը տուեք մեզ գործ ընկերական խռովարարութեան, քայքայողութեան, միութեան, օրինաւորութեան կուսակցութիւն էք, եւ մեզ միւս կողմը կը գանուին խորհուրդը, մեքենայութիւնն ալի, յուզմունք, խռովարարք, անկարգութիւն եւ անզգաստութիւն։

Այսուհետեւ մենք այլ կրնամք այլ կերպով զիրենք կարդալ՝ անաչառ մարդոց ազատութեան արժէքը կշռել, կաղղիա արգելն իր վարքը տուաւ հանրապետական կուսակցութեան, փորձով ցուցնելով մեզ հանրապետական կառավարել կարող։

Պայդիոյ խորհրդոյն ցոյցն այս չէ միայն ժողովին մէջ եւ պարտ ալ յայտնուելոյ։

Մենք այլ եւ այլ դէպքը ծանօթ են մեզ, եւ ես ամենուն խրատ մի հանելոյ համար միայն կը յիշեմ, պէտք է որ հաստատութեամբ եւ վստահութեամբ պինդ ձեռնարկ ձեռ հանարը այն է մեր քաղաքական գիճակին բանականութիւնը։ (Գրաւոր պատուիրատ)

ՀԷՏԱԽԱՀ ՆՈՒՐԻՆ

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Փարիզ 9 մայիս։

Քանի մի Պոնապարթեանք՝ ազանքաներ նախարարի ներկայացուցին։

Փարիզ 10 մայիս։

Պիամոնթը իշխանին առժամանակեայ կերպիւ գործէ հրաժեշտը՝ գործիչ գրաւելով ազատական կուսակցութեան Համար բոլոր քանակցութիւնը նոյն պատճառաւ յետաձգելով։

Պարոնիոյ խորհրդոյն ցոյցն այս չէ միայն ժողովին մէջ եւ պարտ ալ յայտնուելոյ։

Մենք այլ եւ այլ դէպքը ծանօթ են մեզ, եւ ես ամենուն խրատ մի հանելոյ համար միայն կը յիշեմ, պէտք է որ հաստատութեամբ եւ վստահութեամբ պինդ ձեռնարկ ձեռ հանարը այն է մեր քաղաքական գիճակին բանականութիւնը։ (Գրաւոր պատուիրատ)

Փարիզ 11 մայիս։

Պատգամաւորութիւն մի ներկայացաւ պ. Համպէթթայի՝ որ բանակցութիւն մ'ունենայ ուղղելի Համբերատարութեան ազատարձ։

Ղիէննա 11 մայիս։

Անգլիական նշով լուրերը ըստ կատարեալ Գրագետի թանգարանի վերայ բանակցութիւնը խզեցան, ըստ եւ այնպէս մեր Գերագոյն քոզուքամ մի կանց։

Բամբակի բամբակ	75·30
Աւազոյ-Ղեմանի պանքա	135
Գրեմի Աւազոյ-Խիբրք	124
Ամիս	111

Գալեն 12 մայիս։

Գարիսթի Հրատարակ դլուխ Էլիս։ Ինգլիզ, Բէլճիա, Գամէտ Թագաւորն կորքերէն Հալածուելով ասիա մանուկներն անցան եւ Գալլիա մնացան։

Մարտիս 12 մայիս։

Երկիրն ընդհանրապէս խաղաղ է։

Մէքքայի մարաջախտը Պիւպայէի մէջ զօրութիւն կը համախմբէ ։

Պերլին 12 մայիս ։

Փոնքան երէկ իր գրամադեղն հարիւրին 5 ի հանեց ։

Լոնտրա 11 մայիս ։

Ամերիկայի կառավարութիւնն առնուզանի միասոց պահանջմանցն ետ առնուլ չուզելով, կը հաստատէ թէ Լորտ Կրանվիլ հեռագրեց 'ի վաշինկթըն թէ Անգղիա խոստացութեան համաձայն չառաւ ։

Լոնտրա 12 մայիս

Օսմ. փոխ. 53 3/4
փոխ 1869 60 3/4
» 1871 70 1/2
Անգղ. փոխ. 93 1/8
Աֆիոն 18
Մուհր 42

Լիվերբոլ 11 մայիս

Բամպակ Մ. Ն. 0. 11 1/8
Վաճառուած 10,000 հակ ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ինչպէս որ ծանուցած էինք յառաջ ատոր Խրամ վիրթէմպէրկի Օլկա թագուհին նոյն իրիկունը մայրաքաղաքէս մեկնելով Աթէնք գնաց։

Մայրաքաղաքիս Անգղիական դեսպան Սըր Հէնրի Էլիօթ, որ ժամանակէ մ'ի վեր Լոնտրա կը գտնուէր, կիրակի օրը Կ. Պոլիս հասաւ ։

Աթէնքէն լուր կուտան թէ Պ. Եանի Քալէրճի գործակատար դեսպան անուանեցաւ ի Կ. Պոլիս փոխանակ Պ. Բոզերի ։

Մարգարէին փայտէ կոշիկը կիրակի օրը Կ. Պոլիս հասաւ Ամասիայէն, եւ Պերքէթի խաէքէսի հանուելով մեծ հանդիսիւ Հին պալատը տարուեցաւ ։

Այս նոր խրախճան կոշիկը Պուխարայէն եկած է կըսուի ։

Աւստրիոյ կայսեր եղբայր Շարլ Լուի արքեդուքսն երէկ օպարապետի դուռն երթալով նշանին համար կատարուած հանդիսաւոր արարողութեան, եւ եօթն ալ ղորահանդէսի մի ներկայ գտնուեցաւ ։

Յիշեալ բարձրապատիւ հիւրը վաղը կը մեկնի մայրաքաղաքէս, Աթէնք երթալու նպատակաւ ։

Հնդաստանի տեղեկութիւնք մայրաքաղաքիս մօտակայ Մեծ կղզիէն Պարթալ ներքնածովեան հեռագիր մի հաստատելու որոշում եղած է, եւ քանի մ'օրէն պիտի գործադրէ ։

Բումէլիի երկաթուղեաց արտօնատէր Պ. Հիրշի եւ Բ. Դրան մէջ եղած նոր պայմանադրութիւնն անցեալ հինգշաբթի օրը կնքուեցաւ ։

Յիշեալ պայմանադրութեան համեմատ Պ. Հիրշի շինելիք երկաթուղեաց գիծերն են հետեւեալք ։

1. Կ. Պոլսէն Ադրիանուպոլիս 285 քիլոմէթրօ.

2. Ադրիանուպոլսէն Յէնէ ազան 145 քիլոմէթրօ ։

3. Սէլանիկէն Իւսքիւպ 240 քիլոմէթր.

4. Ադրիանուպոլսէն Թաթարպազարճըգ 300 քիլոմէթրի մօտ ։

5. Նօվիէն Պանալուքա 104 քիլոմէթր.

6. Ադրիանուպոլսոյ գիծը Վարնա—Ռուսճուգի գծին կցելու համար 100 քիլոմէթր ։

Այս ամեն շինելիք որոց գումարն 1200 քիլոմէթրի չափ է, Պ. Հիրշ կը խոստանայ մինչեւ երկու տարի աւարտել եւ կառավարութեան յանձնել ։

Կիրակի օրը մայրաքաղաքիս Յունաց եկեղեցիներուն մէջ Կ. Պոլսոյ Պատրիարքին մէկ ընդհանրական կոնդակը կարդացուեցաւ, ուղղեալ առ պատրիարքութեան մետրապոլիտաց եպիսկոպոսաց եւ առ ամենայն ժողովուրդ յունական եկեղեցւոյ ։

Յիշեալ կոնդակը Պուլկարաց խնդրոյն նկատմամբ մեծ կարեւորութիւն ունի, բայց գործադրութեան խնդիրն առաւել թշնամութեան կը ծառայէ քան թէ մեղմացնելու ։

Հայկական ազդիլ 20 Մայիսին կը գրէ թէ Նախիջեւանի կիրակի օրը նոր շարժ մ'ալ եղել է, որ բոլոր գաւառին մէջ զգացուել է, եւ այս անգամ ալ գործերուն կեդրոնն Շնաւոր է եւ զետն որ ամբողջ այն աւերակաց կոյտ մի դարձած է ։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

ԵՕՔԱՄԸ ՕՍՄԱՆԻ

1 մայիս երկուշաբթի իրիկուն			56 35
2 » երեքշաբթի առաւօտ			
բացուեցաւ			57 1
կէսօր			57 8

Կ. Պոլիս 1 մայիս

Օսմանեան բանկայի բաժինք Անգ. լիր.			12,15
Կէլարի	»	» Օսմ.	» 17,18
Քրէտի Ֆօնսիէ—Թիւրք			11,20
Երկաթուղւոյ	»	Ֆր.	169 1/2
Փոխ. 1863	»	»	350
» 1865	»	»	338
» 1869	»	»	303 1/2
Թրամուէյ		Օսմ. լիր.	12,75

ԱԶԳԱՑԻՆ

Ազգային վարչութեան քաղաքական ժողովը սրբազան օրն իւր վերջին նիստն ըրաւ, եւ յառաջիկայ Ընդհանուր ժողովոյ նստին մէջ իւր հրաժարականը մատուցանել որոշեց ։

Աշխատանքն նոր պատգամաւորք կամ վիճաբանութեան նիւթ մ'ալ Ընդհանուր ժողովոյ, որոյ անդամներէն ոմանք դարձեալ պիտի պնդեն թէ նոր ընտրութիւնք քաղաքական ժողովոյ Սահմանադրութեան տառին համեմատ քան անդամէ աւելի է բաղկանայ ։

Կը յուսանք որ մեծագոյն մասն այս պահանջքներուն արդէն բարձեալ անախորժութիւններէն զգուշանալով առաջ բերած որոշմը պիտի կը բանէ, եւ դարձեալ եօթն անդամով քաղաքական ժողով մի կը կազմէ ։

Արդէն երեսփոխաններէն շատեր եօթն յարմարագոյն ընտրելի գտնելու համար մտքերնին կը յոգնեցնեն եւ չեն գտներ, ո՛ւր կը մնայ 20 անձ ։

Ուրիշ բան է ժողովը լոկ անուններով կամ անձանձրոյթ անձերով լցնել ։ Այն ժամանակ ընտրութեան գործը կը դիւրանայ, բայց ուրիշ ծանրագոյն անտեղութիւնք երեւան կելլեն, զորս երեսփոխանական ժողովը պարտքն է նախատեսել եւ բառ ազնիւ յառաջիկայ ընտրութեան եղանակին եւ ընտրելեաց թիւն որոշել ։

Երէկ կաթոլիկ ազգայնոց կղերն եւ երկու կուսակցութեանց գլխաւորները Բ. Դուռ կանչուելով ուր 2–300 կաթոլիկ ժողովուրդ ալ ներկայ էին, հրամանագիր մի կարդացուեցաւ, որ Գեր. Հասունեան Պատրիարքութենէ անկեալ հրատարակելով կը հրամայէ բառ փակեմ սոփութեան եւ կանոնաց՝ սրբանաւոր եւ տէրութեան հաւատարիմ անձ մի Պատրիարք ընտրել ։

Այսպէս կը լուծուի կաթոլիկ Հայոց պատրիարքութեան խնդիրն, որ երեք տարի 'ի վեր կը յուզէր մեր հոգ ժողովուրդը ։

Կը մնայ խնդրոյն կրօնական մասը որ աւելի կնճռոտ է ։ Զենք գիտեր թէ նոր ընտրուելիք պատրիարքը պիտի կրնա՞յ երկու հակոտնեայ տարերաց պահանջմանցը միանգամայն գոհ ընել, եւ մանաւանդ երկու հակաթոռ կաթողիկոսաց հոգեւորական իրաւասութեանց սահմաններն որոշել Գործեան հանգոյց մի, զոր լուծելու համար Աղէքսանդր Մակեդոնացւոյ սուրբն ալ բաւական չէ, որովհետեւ կը լսենք թէ Հասունեան կղերէն 24 անձանց հրաւէր գրուած, բայց ոչ մին ներկայացած է ։

Աշխատանքն Բ. Դրան հրամանագրին թարգմանութիւնը.

« Այսուղարկած լինելով թէ Գեր. Հասունեանին Պապական Բէվերատուբէօ անուն կոնդակին համեմատ Հռոմի մէջ կաթոլիկ Հայոց Պատրիարք անուանիլը՝ Հայ կաթոլիկ հասարակութեան սկզբանէ 'ի վեր ունեցած արտօնութեանց եւ իրաւանց հակառակ է, այն անուանումը երբեւ ոչինչ եւ չեղեալ կը նկատուի ։

« Եւ որպէս զի Հայ—կաթոլիկ հասարակութիւնը մաշեցնող վէճերուն վերջ տրուի, հրաման կը տրուի իրենց Հայ—կաթոլիկ հասարակութեան անդամներէն Բ. Դրան հաւատարիմ հպատակ ճանչուած անձ մի պատրիարք ընտրել, հինաւանդ սովորութեանց համեմատ, 'ի բաց առեալ Հասունեանն եւ Կայսերական կառավարութեան փաստաթուղթերը՝ չտալով ուրիշ որ եւ է անձին ։

« Կատարուելիք ընտրութիւնն յառաջ խնդրագրով Բ. Դրան վաւերացուցման պիտի ներկայացուի »։

Այս հրամանագիրը՝ Բ. Դրան Պէյլիկճի նիւթի պէյը կարդաց եսոն՝ աւելցուց ։

«Վեհ. Սուլթանն իրաւունք կը շնորհէ ձեզ ձեր պատրիարքն ընտրելու։ Բոլոր զօրութիւնը ձեզ տրուած արտօնութիւնը, որ դեռ ձեր հին փրկութեան լաւին աէր կրնէ»։

Կաթոլիկ ազգայինք ՚՚Կեցցէ՚՚ Վեհ. Սուլթանն գոչելով ընդունեցին այս յայտարարութիւնը։

Տեսեւեւէլ Բաղդատեան ծուղակ.

ԱՄՆԻԱԼ ԽՆԴՐՈՅ ՎՐԱՅ

ՄԱՅՈՒՑՈՒԱԾ

ԹԱԳՐԻՐՆԵՐ

(Շարունակութիւն տես Թիւ 1131)

Դատաւաց փանօրէից մէջ բառ ուրամադրութեան Սահմանադրութեան ապարան հաստատելու համար արտօնութիւն տալու նկատմամբ թագրիր գրուեցաւ ։

70 Նոյեմբեր 2

Խարբերդու Ս. Ամասա վանքին արտօնութիւնը՝ որ կորսւած կուզէին տանք եւ չէին թողուր որ յատկացեալ օրը փակէ փչեալ վանքին սրահին մէջ, թագրիր գրուեցաւ ։

70 Նոյեմբեր 2

Հրամանագիր առնուեցաւ

Խարբերդի մէջ Մարգարտեան թեան ամբաստանութեամբ ցկեանս բանտարկութեան դատապարտուելով 10 տարի հետէ բանտարկեալ Մելքո անուն անձին այնքան տարուան բանտարկութիւնը բաւ սեպուելով ազատութեանը համար թագրիր գրուեցաւ ։

70 Նոյեմ. 2

Ցիվանի անձնաժին յանձնուելով պատասխան առնուեցաւ թէ որկուոն բանտարկութեան դատապարտուած ըլլալով չկրնար ազատիլ ։

Նէյվէյի Միջագետի Հնացեալ եկեղեցին տեղը փոխելով 'ի հիմանց նորոգելու համար թագրիր գրուեցաւ ։

70 Նոյեմ. 9

Խարբերդու Պէյլէսապէնի խանութներէն յառաջացեալ իշխաններէն աւելի տալ պահանջելով Մէ-Պէէնկալէնէէն' կը նեղուին եղեր տէրերը, թագրիր մատուցուած է խնդրելով որ արգելեալ իշխանէն աւելի բան չը պահանջուի ։

70 Նոյեմ. 9

Հրամանագիր առնուեցաւ ։

Բաղէշու Թօմա գիւղացի Ներսէս անուն ազգայինը, իր ամուսինը մեռելու ողջ է, Այնմասրէն աղջիկ մի կը առնի հետը եւ տարի հետ ալ առնելու եմ ըսելով կ'ուզէ անոր հետ կենակցիլ, թագրիր գրուեցաւ յիշեալ աղջիկը Մայրաքաղաքս բերուելու եւ Ներսէսն ալ իր օրինաւոր ամուսնոյն հետ կենակցիլ տալու համար ։

70 Նոյեմ. 9

Ռուսիկանութեան պաշտօնէին յանձնուած է ։

Սեբաստիոյ Տորէնտէ գաւառի գիւղօրէից մէջ Տաճկաց ըրած հարըստահարութեանց նկատմամբ թագրիր գրուեցաւ ։

70 Նոյեմ. 9

Հրամանագիր առնուած է ։

Արզուրմի բանտը Մէնմէտ անուն Տաճկին համար թագրիր գրուեցաւ, Տաճկաց եւ Քրիստոնէից կողմէ եղած դանդատանաց մանրամասն քննութեամբ ։

70 Նոյեմ. 16

Հրամանագիր առնուեցաւ ։

Արզուրմի մէջ Հայկական նկարագիրն Անդրէասեան եկեղեցւոյն պատկերն կուզէին եղեր անցնել, մինչեւ ուրիշ յարմար ճամբայ կը գտնուէր, արգիլմանը համար թագրիր գրուեցաւ ։

70 Նոյեմ. 17

Հրամանագիր առնուած է ։

Սերայի եկեղեցւոյն Ախլաղար խանութին վերին համար կրկին թագրիր գրուեցաւ, յայտնելով որ խնդիրը թէեւ նախորդ թագրիրին վրայ Շէհրէմինին յանձնուած է, սակայն փաշայն Պարսից հպատակ ըլլալով զը ներկայանալ դատաստանի եւ հետեւորդ ժամանակ անցնելով եկեղեցւոյ մեծ վնաս կը պատճառէ ։

70 Նոյեմ. 20

Շէհր Էմինին յանձնուած է ։

Մամաթրիայի Հաճի Մերիճանի աղջիկը՝ որ մէկ քանի ամիս առաջ Մահմետականութեան գրկած էր, վերջը զղջանալով իրեն նախնի կրօնքին դառնալուն համար Տաճիկները բռնութիւն բանեցնելուն վրայօք թագրիր գրուեցաւ ։

70 Նոյեմ. 27

Ռուսիկանութեան յանձնուած է ։

(Շարունակելի)

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԳԼՈՒԽ Ժ.

ՃԱՐՏԱՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՄԲ ԿԵՐՊՈՎ ԹԵԱՄԲ ԵՒ ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ ։

Ապահովութիւն՝ ճիւղագիտութեան—Աշխատանաց ազատութիւն եւ բարոյական լուսաւորութիւն ։

Ապահովութիւն՝ ճիւղագիտութեան ։

Որովհետեւ երկիր մ'ամեն կողմի ճարտար-

ռութիւնն ազգի և զարգանայ , որպէս մի Աշխատութեան արդիւնաւէտ և մինչև իսկ հնարաւոր լինի , գործածել կարենան իրենց ձեռքն ու կարողութիւնը զարգացնել—առաւելապէս և դիտակ իրենց ապագայը ,—գործածել իրենց զըրամագլուխը ,—շատ , անշուշտ , հայոց ունեցած իրենց երկրային անփականելութիւնքը—առնելու բանք՝ առաջ ապահովութիւն պէտք է :

Երկիր մի մէջ հասարակային ճանապարհուն անվտանգութիւնն մըջամի լու լինի , արդարութիւնն մըջամի լու մատակարարի հասարակային իշխանութեանց կողմանէ , ... մըջամի հանձնարեղ լինի , տուրքերն մըջամի լու բաշխուած լինին , կառավարութեան պաշտօնեաներն մըջամի լաւ հաստատւած լինին , ուղիղամիտ ապահովութիւնը մեծ կը լինի : Այդ՝ այս ամէն բաներն հանանքեն հասարակային և տնտեսական կենաց առաւել յառաջդիմութեան , առաւել իրական Ազատութեան , առաւել յառաջադիմել քաղաքակրթութեան :

Այժմ քաղաքներ երկիրներու մէջ , ուր երկրագործն իւր հունձքն օգտա բացկա ապահովութիւն չունի , գործերն անմիջ կը մնան , և քանի մի մարդիկ Թշուառապար կապրին հազի մի վերոյ , որ հացու հայթայթարանին ու հագստուցարանիլը կընար անուցանել : Թատերական կամ ուսումնասիրութեան ժամանակ , արտերը չեն ցանուիր , գրամագլուխը անշարժ կը մնան , աշխատութիւնը չնկղօնարին և Թըղառաջինութիւնն իր աւերածութեը կը ծաւալէ : Այժմն ժամանակ և ամէն տեղ , ուր երկրորդ հանար՝ ցորենի առաւօտը չարչարելու , աշխատութեան այս ձեւեր դադարելու , առևտրին ու եւ չքծանելեր ... , մըշակութիւնք վճառելու , առաւօտեան անգամնարւծ ... և ժողովուրդը անօթեցած —Այժմն ժամանակ և ամէն տեղ : ուր աղջիկ , մարդիկ կամ մեզապարտ ամբոխ՝ մեքենայիր խոցառելի , գործարաններ արդեն , աշխատութիւններ քնելի , հարսարութիւնց դադարեալ , աղքատութիւննըն անձեռացեալ , և աշխատութեալ գտանի անօթութեան տառապելու

Հասարակային իշխանութեան կառավարութեան՝ գլխաւոր պաշտօնն է , ապահովութիւն պատրաստել , բարեկարգութիւնըն անվրդով պահել , արդարութիւն ընել տալ , ազատութիւնն երաշխաւորել , պահէլն անձերն ու սեփականութիւններն յարգել տալ օրինադրական իշխանութեան ձեռամբ չինելով ու հաստատելով օրէնքներ , որոց վերոյ գործադիր իշխանութիւնը կը հսկէ՝ իր պաշտօնէութեան ներքեւ ամենալով այլ և այլ վարչական պաշտօնեաները , և գանձարանին ու ծախսին գործութիւնը , որոց գործադիր պաշտօնէից հակակշիռ կը վայել՝ քաղաքացիներ նկատմամբ մերն տալու կամ հանդամանութիւնն ազատապէս—Հասարակային իշխանութեանց յառաջադէմ իւր՝ յուլիսմանէն և բամաւոր կազմակերպութիւնը Քաղաքակրթութեան ձըներնին մէկ կը կայմէ :

Կրթութիւն և բարոյական լուս ուսնուցուածութիւն.

Կրթութիւնը մարդուն ներքնական գործարանաց զարգացումն ու ձարտարութիւնը կանխէցն—նորա իմացքն հասարակութիւնըն ու պատմականութիւնը կանխէցն ,— նորա աշխատութիւնն առաւել կը բեղմնաւորէ :

Արդէն են նաև նորա ուսուցած բարոյական լուս ուսմունքը , որ իւր կրքերը վերոյ իշխել , իւր չար յաժարութիւնքը զսպել , իւր փափաքանունիւնն սրդիւնաւոր գործոց ուղղել , իւր առաքնութիւնն ու ուժը յիշունել , անաւաթեամբ գրամագլուխ կազմել , իւր ֆիզիքական ու բարոյական բարւոքման և իւր ու ընտանեաց բարեկեցութեան աշխատիլ կը սովորեցնեն , մանաւանդ ընկերութեան այլ եւ բան գէտ օգտակար լինելու :

1 Մայիս 1872 Կէնի—Գաղու

. . . Խմբագիր .

Կէնի—Գաղուի Թաղ. Խորհրդոյ սա Ձեզ ուղղեալ մի նամակը եւ 'ի նմին ներփակեալ բրեղայ խորհրդոյ կոչման , ու Տէոտոսեան խորհուրդ ազգային Վարչութեան մասնագրուած յարգ գուղարկ մի պատճէնի , ինչպէս նաև Ցեռեսական խորհրդոյ պատասխանատարի պաշտէնը Ձեր պատուական 'ի օգոստ 1231 Թուոյ , եւս Ձեր լրագրոյ ալապանէ նկած յառաջ յայտարարութիւնը 'ի հրատարակուած անուալ Թղթոյ նամակն եւ բողոքագիրը՝ որոնք խորհրդոյ Ա . Առաջնորդին եւ Ռամկավարի գրքի ստորագրութիւններն կը կրեն , առաջինը անհին աղքի 25 Թուականութէ հրատարակած հաշուեցուցակը , որ Կէնի—Գաղուի եպարհօսը այժմեան վարժարանի չինութեան մինչեւ ներկայ տարւոյս Փետրուար 20 հասած վճարն եւ ելից ու մուտ հաշիւը կը ներկայացնէ ազգայնոց խորհրդոյն յիշեալ գրութեաններու այն հաշուեցուցակը իւրեւ խորգուխուած եւ բոլորովին անստոյգ լինել կը հրատարակեն : Եւ իմ ունեցած տաճէքերի էութիւնը սարսափելի ներքեւ ձգելով հաշւոց վերաքեքութեան օգտանող մէջ ինձ դէմ կասկածներ զրպարտութեան ... : Այն նամակին եւ բողոքագրին մէջ պարունակուած այս եւ սոսոր նման աւրեր , պարսաւագիր յարատարութեանց դէմ , որոնք իմ պատւոյ եւ ուղղամտութեան դէմ ուղղեալ յարձակումներ են , անհիմ բողոքել 'ի հատոյ սա այս անհ է . Նամակին եւ բողոքագրին ստորագիր Մոկսանեան Գրիգոր եւ Բէրգեան Համբարձում ազաներու դէմ Սակայն իմձ լինելով ինձ գիտել կանխաւ Թէ խորհրդոյ վեց անդամ պաշտօնարժան անդամներն ալ նամակն են կամ ոչ նամակին եւ բողոքագրին պարունակութեանց : որպէս զի բաւ այնոք , կամ խորհրդոյն ամբողջութեան դէմ հա սպասէր եւ կամ յիշեալ երկու անձանց դէմ միայն իմ բողոքները ձասուցանելու կարենալ սրբազան ընել , կը հրաւիրեմ Ձեր պատուական լրագրոյ միջոցաւ յիշեալ վեց պատուարժան անձինքն որ , սոս օրէն մինչեւ երեք օր , յայտնեն իրենց ընտրած միջոցաւ յայտնել ինձ Թէ 'ի գիտեաց խորհրդոյ հրատարակուած յիշեալ գրութեանց պարունակութեանը ինքեանք եւս հաւատարապէս պատասխանատու են Թէ ոչ : Որդւոյ առթիւ մը , յիշեալ Թաղ. Խորհրդոյ գիտնի Ա. Առաջնորդին եւ Ռամկավարի ստորագրութեանց Ուրագրի 700 Թուոյն մէջ հրատարակեալ մի նամակը՝ յիշեալ լրագրոյն 682 Թուոյն մէջ 'ի լըրոյ հրատարակուած մէկ յուրն ներքեւով կը հաստատէ Թէ 200 գարտ ատրաք եւ 200 ի ձեռ պարապաշտ առաքած կրպակներ էֆէնտի փափագանի նուէրը յիշելով՝ նուիրատուաց նուէրներու արդեամբք վճարուած կամ վճարելի ներ Թէր էին : Կորապետ էֆէնտի ապրիլ 27 ին յառաջ Քաղաքական ծագման մասին գոյր եւ երգմամբ հաստատեց Թէ յիշեալ նուիրքը իւր նուէրներն էին : Նկատելով գոյր , այժմէն կանխեմ հաստատ ըլլալ Թէ Ձեր լրագրոյն մէջ եւ յառաջ յայտարարութեամբ հրատարակուած նամակէն եւ բողոքագրէն ամենայն յառաջիկայ ընտրութեանց մէջ խորհրդոյն վեց պատուարժան անդամներու կոչման է մասունքներ եւ պատասխանատուութեան ոչ — յանձնառութիւններ անի որոշ ուղղման կամ ոչ :

Խնդրելով որ ներկայս Ձեր պատուական լրագրոյն յառաջիկայ Թերթին մէջ հրատարակել բարեհաճիք ,

Մնամ Ձերդ մեծապատուութեան
Խոնարհ Թաղ. Խորհրդոյ Կէնի—Գաղուի
Խորհրդոյ Կոսդանդեան .

Հետեւեալ նամակը Դալաթիոյ պատուարժան Թաղական խորհրդին ուշադրութեան կը յանձնենք , փափաքելով որ գանգատի պատճառը վերցնելու ջանադրէ :

. . . Խմբագիր .

Ընդհանուր կեդրոնական Դալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ Եկեղեցին գտնուող Ս. Փրկչական պատկերն համբուրելու ուխտաւոր եկեղեցւոյն պահարանին մէջ մեր ... կատարելէն լինի , Խնդրեցինք լուսարարէն որ ըղձանք փրկչական պատկերին տեսութեան արժանացնէ . քանզի Թէպէտ եւ այն հինգշաբթի էր , յանկարծակի որ փրկչական պատկերին ներկայութեան համայն ուխտաւորաց համար , սակայն ծածկեալ էր մեր խնդրած միջոցին իր մաշտոսի պահարանին մէջ , որուն բանալին ալ ժամարար ունէր Հօրը քով , որն որ զբաղուած էր մեծ եւ փոքր ուխտաւորաց պատկերսահանից առեան ջուր ծախելու . Լուսարարը ժամարար քահանային հարցուցեց մեր խնդրածը , բայց անոր ի եղաւ : Ուստի հորկ եղաւ որ ուղղուկի մենք գիմենք ժամարար Հօր . բայց պատասխան ընդունեցինք Թէ նոյն Թաղի Թաղական խորհուրդը քանի մի չարաթէ 'ի վեր իր բարեկարգութեանց ցանկին մէջ սա որոշումն ալ աւելցուցեր է Թէ սանոնց խոչընդոտ ... կամ պատկերահանդեպ մասունքի կամ փրկչական պատկերի ծայրին անդամ ուխտաւորաց համար բաց պահէ չարէք խօսքն աւելի ... , արօհմամբ ուխտաւորաց մեծագոյն մասը միայն փրկչական պատկերին համբուրելով կը գոհանան սանոնց խոչըհանգիստ ընել առանց եւ տանիքալ մասանց եւ փրկչական պատկերին որժէքըն ու եկամուտ չունենար : մամարար Հօր այս պատասխանին չխակը փառաւորութիւն չընելով կամ հաւտալ չուզելով Արդ . Տէր Ռոմեանեան Հօր հարցուցինք եւ մի եւ նոյն պատասխանն ընդունեցինք իր գիտցածութեամբ հանդերձ . ուստի սաստի ներկայ եղող ուխտաւորաց եւ պաշտօնէից եկեղեցւոյ հօրն համարեցինք մեր բողոքած չարհաւորութիւնները յայտնել Թաղական խորհրդին , որ փրկչական պատկերն այսուհետեւ քէսայի սաստ ուխտաւորաց ցանել չէտալու յանձնապատիւ որոշումն ըրած է :

. . . Տէր մենք այնպէս գիտենք որ Հայաստանեայց եկեղեցւոյ մէջ հաւատոյ աղբեւր սատ ... եւ չը վըճարողի խոտութիւն չը կայ , այլ ամէն հաւասարեալ մի է . ուստի Թաղական խորհրդոյ չնորհ . Դալաթիոյ Ս . Լուսաւորիչ եկեղեցւոյն մէջ ... առաջ չաներու նուիր գիտաւորութեանը գործադրեալ այս գեղեցկական որոշումն մեզի այնպէս կարծեցնել կուտայ Թէ յիշեալ Թաղական խորհրդոյ անդամք յանէ ներկալ կամ ղեկավարեալ եղած ըլլան ,

Խնդրեմք . . . Էֆէնտի , բարեհաճեցէք գետեղել գնեալս ձեր պատուական լրագրոյն յառաջիկայ Թուոյն մէջ .
Եէոել Բերէզեան

28 ապրիլ 1872 Կոստանդին Լուսինեան
Խաչիկեան Սէրովբէ

. . . Խմբագրութեան .

Մարդկային մարմինը իւր կենդանութիւնը նիւթական մանրոց մէջ կը փնտռէ , իսկ հոգին՝ մտային եւ բարոյական ճաշակներով միայն կրնայ երջանկանալ , որով կը դեռադասէ բանականը ... ամէն արտաքիններէն եւ անոնց վրայ կը հայարանեայ . այս անտրամադրի ակընկալէն կրնանք առանց խորհելու ... ցնել Թէ ամէն անոնք՝ որոնք իրենց նըմանին նիւթական կարօտութիւնը մասամբ իսկ Թեթեւցնելու բարերարութիւնն յըղղելով ... ...

Այս անգամ Մեկենասներու արդիւնք ... ... նորոգելու համար պէտք է մարմն քաջալերութիւն , որոնք ֆիզիքական սարերը հոգեկան չունին են :

Ցաւի եւ խնդրոց գարու գրեց մը , երբ այս անմոխ նետ մ'ունի զուարձութ պէտք է ներսուի գրական առարկայի , եւ հարկ չէ խարխուլ զանեբու եւ արիւնոտ գամնիներու , չափազանց գռիհամները եւ բառերն սգնութեան կոչել՝ փոքրկան մը երեւակայութիւններն խաբելու համար . մի Մեկենասի մը չորհաց կաթիլն ինքնին մեծ է . անոր երրորդ գիտակցութիւնն է . ծախողոր բանաստեղծութիւնը . իսկ կեղծ գոյող՝ իւրաքանչիւր իմքի ձայն :

Մենք կը սիրենք ազգասէր եւ կարօտելոց ազդածը , բայց գուրշէ բարեբախտը կը պաշտենք . առ այս կանխաւ կը փափաքինք մեր արագին չնորհակալիքը հրապարակաւ յայտնել յիշեալ նուիրատու անձանց . եւ անշուշտ ենք որ առատասիրտ Մեկենասը՝ այս անհոտ առաքինական ցուցերէն որ քաս օրէ շարժըւած՝ պիտի յաջողերէն հայ մանկտոյն մտքերը , մինչեւ բոլորին զուարճանայ :

Ընդունեցէք մեր յարգ

25 ապրիլ 1872 դանոց հաւաստին
Սամաթիա Աշխատասիրաց Ընկեր
Բ . Վարդանեան .

Ազնիւ Մասիս .

Ի՞նչ բան յաւիտենական է եւ աննման ,—կը փութամ յաւելել Թէ ճանճաբրը

Ամենայն գործք մարդկային մըտաց եւ ձեռաց՝ որ յաւէտ կամ նըւաղ գմայլելի , եւ զերոց գործ դարաց կոտանդեն մեզ պատմութիւն , ձանձրոյն են սրբերեւ տգանելի , որք յանմահութիւն կ'օրացնեն գմարդիկ եւ մինչեւ իսկ յետ մահուան փառաց յիշատակներ կը Թողուն իրենց ազգին ու հայրենեաց :

Ով արդեօք կայսերական Չըրագանի պալատին աւերակէն անցած առանց դէմ փայլեան մը կանգ առած եւ նորա ճարտարապետութեան չնաշխարհ վերայ չէ զմայլած . Օսմանեան քաղաքային ճարտարապետութեան հըրաշալեաց վերայ մինչեւ իսկ եւրոպացի կայսերը եւ կայսերազանց յանձնաւորն Մեզին եւ մնան . փառք Պալեան գերդ. Սարգիս եւ Յակոբին պէյերուն .

Դժուար մերժել որ , ինչպէս կը հաւաստեն փառաւորեան արժանի անձինք Ֆայր-Լակ իշխանը կայսերական յիշեալ պալատի արքէ անցնելու առեն՝ նորա ճարտարապետական ընմայելի գեղեցկութեանը վերայ ըղմայլած կը գրուած գմեծ անուն ճարտարապետ . նմանապէս զմայլեալ մէջի կան կայսրանց գեղեցկութեանը վերայ , նորա ուսկից բերուած լինելը կը հարցնէ պ.նշ. Սուլթանին , եւ պ.նշ . Սուլթանն եւս քաջը ծափող մը կը բարեհաճի ընել Թէ Հայոց ձեռագործեր են՝ ճարտարապետ գործարանական մը գործարանին մէջ չինւած , այն է Բէշիկթաշեան Մնծ . Աբգիւր էֆէնտի .

Պ.նշ. Սուլթանին բրած յայտարարութիւնը՝ որ նորին կ . վեհափառութեան բարձր գոհունակութեան եւ մեր ազգին վերայ ունեցած համակրանաց արգիւնքն է , պատշաճ դատեցի պատուական Մասեացդ միջոցաւ հրատարակել .

29 ապրիլ 1872 Սիմոն(?)

. . . Խմբագիր .

Սաւաթիոյ մերին 7 կիրակէ օրը Հայկ . ընկերութեան ընդհանուր ժողովը պիտի գումարի 'ի Սուրբ Յովհաննէս եկան վարժարան ժամ ճշգ . 7ին . Աւետի կը խնդրուի Մեծարգոյ ընկերներէն որ ներկայ գտնուիլ բարեհաճին

Հայկ . ընկերութեան անդրէն
Ատենադպիր Աստնուածատուր(?)
Մ. Նշ......

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԿ. [illegible]
ԹԻՒ Ա.

ՊԱՏԵՐԱԶՄ ԸՆԴԴԷՄ ԹՇՆԱՄԻ ՆԱՑ ՄԱՐԴԿԱՑԻՆ ՑԵՂԱՑ

ԿԱՄ

ՍՈՒՂՋ, ԵՐՋԱՆԻԿ ԵՒ ԵՐԿԱՐ ԿԵԱՆՔ ԱՆՑՈՒՆԵԼՈՒ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ

Գ. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ

Կը ծախուի Հայ գրավաճառաց խանութներն. կամ Արեւելեան գրատունը 'ի Միհրճան թիւ 67 [illegible] խանի կից. Գին 2 դր.

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Կայսերական զօրաց պետական [illegible] մար պէտք եղած կօշիկի Գաւառ, Ատյի եւ Օյլթան [illegible] թէ [illegible]. Փոխ եւ փոխառի համար [illegible] եւ պայմանց [illegible], եւ մեզրանամի գնահատութիւնը պիտի կատարի յառաջիկայ հինգշաբթի օր Մայիս 4ին 'ի Ցարի Շուրա:

Արդ [illegible] բաներուն [illegible] փափաքողներ կը հրաւիրուին մինչեւ որ ժամը 6ին միջոցները ներկայ գտնուիլ 'ի Ցարի Շուրա [illegible] դրա-հատութեան:

1 Մայիս 1872
'ի Գումն Աւագառակում

Այս տարւոյս [illegible] մեր [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] եւ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ձեռքը յանձնեցինք [illegible]

[illegible]

ԻԶՄԻՐ. [illegible] աղա Տէտէեան.
ԵԳԻՊՏՈՍ [illegible] էֆ. [illegible]
ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ. [illegible] աղա [illegible]
ԱՏԱՊԱԶԱՐ. [illegible] աղա Տ. [illegible]
ՊՐՈՒՍԱ. [illegible] աղա [illegible]
ԹԷՔԻՐՏԱՂ. [illegible] աղա [illegible]
ՏՐԱՊԻԶՈՆ. [illegible]
ԿԱՐԻՆ. [illegible]
ՄՈՒՇ. [illegible] աղա [illegible]
ՍԵՒԱՍՏԻԱ. [illegible]
ՎԱՆ. Մ. աղա [illegible]
ՅՈԶՂԱՏ. [illegible] աղա [illegible]
ՃԱՆՃԱԴ. [illegible] աղա Տէր [illegible]
ԵՐԶՆԿԱ. [illegible] աղա [illegible]
ՍԻՎՐԻՀԻՍԱՐ. [illegible] աղա [illegible]

[illegible]

ԽՄԲԱԳԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ
Կ. Ս. ԻՒԹՃԻՒՃԵԱՆ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ
ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐՈՒՆ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ
1872 ՄԱՅԻՍ 1 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ
ՎԻՍՓՈՐԷՆ ԻՋՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

ժամ թիւ — Եւրոպական եզերք

10 30 4 Ենիքէօյէն Պէօյիւքտէրէ Թարապիա, Պէյքօզ, Ենիքէօյ, Խանլըճէ. Բ. Հիսար.
11 23 Ենիքէօյէն Պէօյիւքտէրէ, Թարապիա, Ենիքէօյ, [illegible] Բ. Հիսար, Պէպէք.
11 45 2 Ենիքէօյէն Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Ենիքէօյ, Խանլըճէ Հիսար, Պէպէք.
12 45 22 Պէօյիւքտէրէէն Թարապիա Ենիքէօյ, Արնաւուտ Խանլըճէ Բ. Հիսար Պէպէք.
4 45 20 [illegible] Պէօյիւքտէրէ, Թարապիա, Ենիքէօյ, [illegible] Բ. Հիսար (Կիրակի օրերը ժամը 12ին).
2 15 18 Ենիքէօյէն Պէօյիւքտէրէ Թարապիա, Ենիքէօյ [illegible] Բ. Հիսար, Պէպէք Արնաւուտքէօյ Օրթաքէօյ, Պէշիքթ. (կայք [illegible])
3 30 23 Ենիքէօյէն Պէօյիւքտէրէ, Թարապիա, Ենիքէօյ [illegible] Խանլըճէ Բ. Հիսար, Պէպէք Արնաւուտքէօյ (Կիրակի օրերը ժամը 3 1/4ին Օրթաք. Պէշիկ. [illegible])
4 30 22 Պէօյիւքտէրէէն Թարապիա Ենիքէօյ [illegible] Բ. Հիսար Արնաւուտ Օրթաք. Պէշիկ.
5 30 2 Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Ենիքէօյ Խանլըճէ Բ. Հիսար Պէպէք Արնաւ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկթաշ.
6 30 4 Ենիքէօյէն Պէօյիւքտէրէ, Թարապիա, Պէյքօզ, Ենիքէօյ, Խանլըճէ, Գանլըճա, Բ. Հիսար Գանտիլլի, Արնաւուտքէօյ, Պէյլէրպէյի, Օրթաքէօյ, Գուզկունճուք, Պէշիկթաշ, Իսկիւտար.
8 30 25 Ենիքէօյէն Պէօյիւքտէրէ, Թարապիա, Պէյքօզ Ենիքէօյ, [illegible] Բ. Հիսար Պէպէք Արնաւուտքէօյ, Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ, Գապաթաշ.
9 30 44 [illegible] Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Ենիքէօյ [illegible] Բ. Հիսար Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ, Օրթաք. Պէշիկթաշ.

Անատոլուի եզերք

11 45 Արնաւ. Գուրուչ. Գուզկ. Պէշիկթաշ
11 30 6 Արնաւուտքէօյ, Գուրուչէշմէ, Օրթաքէօյ, Պէշիկթաշ.
12 3 Արնաւուտքէօյ, Գուրուչէշմէ, Օրթաքէօյ.
12 30 41 Արնաւուտքէօյ, Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ, Պէշիկթաշ Գապաթաշ.
12 30 45 Պէշիկթաշ Գապաթաշ.
1 4 Արնաւուտ. Գուրուչ. Օրթաքէօյ.
1 30 15 Պէշիկթաշ Գապաթաշ.
1 30 6 Արնաւուտ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկ. Գապաթաշ.
2 5 Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ, Օրթաքէօյ.
2 30 11 Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ, Օրթաքէօյ, Պէշիկթաշ, Գապաթաշ.
2 30 15 Պէշիկթաշ, Գապաթաշ.
3 30 6 Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ, Գապաթաշ.
4 15 20 Արնաւ. Գուրուչ. Գուզկ. Պէշիկթաշ, Գապաթաշ.
5 15 Արնաւուտքէօյ, Պէյլէրպէյի, Օրթաքէօյ Գուզկ Իսկիւտար. Գապաթաշ.
7 5 Արնաւ. Գուրուչէշմէ, Օրթաքէօյ, Պէշիկթաշ. Գապաթ.
10 6 Արնաւուտքէօյ Վանիքէօյ, Պէյլէրպէյի, Գուզկունճուք.
11 5 Արնաւուտքէօյէն [illegible]

Ասիական եզերք

12 21 Պէյքօզ Բաշամպահ. Գանլըճա, Ա. Հիսար, Գանտիլլի Վանիք. Չէնկէլքէօյ, Պէյլէրպէյի, Գուզկունճուք.
12 4 Վանիքէօյէն Չէնկէլ. Պէյլէրպէյի Գուզկունճուք, Գապաթ.
12 45 28 Պէօյիւքտ. Պէյքօզ Բաշամպահճէ, Գանլըճա, Ա. Հիսար, Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ, Պէյլէրպէյի, Գուզկունճուք.
2 28 Պէօյիւք. Պէյքօզ, Բաշամպահճէ, Գանլըճա, Ա. Հիսար, Գանտիլլի Վանիքէօյ Չէնկէլ. Պէյլէրպէյի Գուզկ.
3 30 17 Պէօյիւք. Պէյքօզ Բաշամպահճէ, [illegible] Գանլըճա Ա. Հիսար, Գանտիլլի, Վանիքէօյ, Չէնկէլքէօյ, Պէյլէրպէյի, (կայք [illegible])
8 30 21 Պէյքօզ, Բաշամպահճէ Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլլի Վանիք. Չէնկէլք. Պէյլէրպէյի, Գուզկ. Իսկիւտար (Կիրակի օրերը [illegible])

ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ ԵԼՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

Եւրոպական եզերք

1 15 4 Գապաթաշ, Իսկիւտար, Պէշիկթաշ, Գուզկունճուք, Օրթաքէօյ Պէյլէրպէյի Արնաւուտքէօյ Գանտիլլի Բ. Հիսար, Գանլըճա Խանլըճէն Ենիքէօյ Պէյքօզ, Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Ենիմահալլէ.
1 30 23 Պէշիկթաշ, Օրթաքէօյ Արնաւուտքէօյ Պէպէք, Բ. Հիսար Խանլըճէն Ենիքէօյ Թարապիա, Պէօյիւքտէրէ Մէգարպուրնու Ենիմահալլէ.
2 45 22 Գապաթ. Պէշիկթաշ, Օրթաքէօյ Արնաւուտքէօյ Պէպէք Բ. Հիսար Խանլ. Ենիքէօյ Թարապիա, Պէօյիւքտէրէ.
4 30 25 Պէշիկ. Օրթաք Գուրուչ. Արնաւուտ. Պէպէք, Բ. Հիսար, [illegible] Ենիք. Պէյքօզ, Թարապիա, Պէօյիւքտէրէ. Մէգարպուրնու Ենիմահալլէ.
5 30 3 Իսկիւտար, Պէշիկթաշ Գուզկունճուք Օրթաքէօյ Պէյլէրպէյի Չէնկէլ Վանիքէօյ Պէպէք Արնաւուտքէօյ.
6 21 Պէշիկթաշ, Օրթաք. Պէյլէրպէյի Արնաւուտ. Գանտիլլի Բ. Հիսար Խանլըճէն Ենիք. Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Մէգարպուրնու.
7 30 44 Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Արնաւուտքէօյ Բ. Հիսար Խանլըճէն Ենիքէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Մէգար.
8 45 2 Արնաւ. Պէպէք, Բ. Հիսար Խանլըճէն Ենիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէգար Ենիմահալլէ.
9 30 1 Բ. Հիսար [illegible] Ենիքէօյ Պէյքօզ Թարապիա, Պէօյիւքտէրէ Ենիմահալլէ.
10 22 Ենիք. Թարապիա, Պէօյիւքտէրէ, Մէգարպուրնու, Ենիմահալլէ. Բ. Ա. Գաւակ.
10 15 23 Օրթաքէօյ Պէպէք, Բ. Հիսար Խանլըճէն, Ամէնա, Ենիքէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ, Ենիմահալլէ. (կայք [illegible])
10 30 48 Պէշիկթաշ Գուրուչ. Արնաւուտ Բ. Հիսար [illegible] Ենիք. Թարապ. Պէօյիւք. Ենիմահալ.
10 45 29 Օրթաքէօյ, Պէպէք, Բ. Հիսար, Խանլ. Ամէն. Ենիք. Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Մէգարպուրնու.
11 45 25 Պէպէք Բ. Հիսար Խանլըճէն [illegible] Ենիք. Թարապ. Պէօյիւք. Ենիմահալլէ.

Անատոլուի եզերք

12 15 Պէշիկթաշ.
12 15 1 Պէշիկթաշ, Օրթաքէօյ Արնաւուտքէօյ.
12 45 6 Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Արնաւուտքէօյ.
1 15 Պէշիկթաշ.
1 15 5 Պէշիկթաշ, Գուրուչ. Արնաւուտքէօյ.
1 45 11 [illegible] Արնաւուտքէօյ.
2 15 Պէշիկթաշ.
2 45 6 Պէշիկթաշ. Արնաւուտ.
3 30 20 Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնաւուտքէօյ.
9 15 6 Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնաւուտք Վանիքէօյ.
10 5 Գապաթաշ Պէշիկ. Օրթաք. Գուրուչ. Արնաւուտ.
11 15 6 Գապաթաշ, Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնաւուտ.
11 45 8 Պէշիկթաշ. Գուզկունճուք, Արնաւուտքէօյ.
11 45 11 Օրթաքէօյ, Գուրուչէշմէ Արնաւուտքէօյ
12 15 Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ.

Ասիական եզերք

2 30 2 Իսկիւտար, Գուզկունճուք, Պէյլէրպ. Չէնկէլ. Վանիք. Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլըճա Բաշամպահճէ Պէյքօզ Պէօյիւք. (Կիրակի օրերը [illegible])
3 30 15 Գապաթաշ, Պէշիկթաշ, Իսկ. Գուզկունճուք Պէյլէրպէյի Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Պէպէք Արնաւուտքէօյ.
9 15 Գապաթաշ Պէշիկթաշ, Գուզկունճուք Պէյլէրպէյի Չէնկէլքէօյ. (կայք [illegible])
9 45 28 Գուզկունճուք Պէյլէրպէյի Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Գանտիլլի Հիսար Գանլըճա, Բաշամպահճէ, Պէյքօզ Պէօյիւքտէրէ. (Կիրակի օրերը ժամ 10ին).
10 30 17 Պէյլէրպէյի Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլըճա Իւֆզալի [illegible] Բաշամպահճէ, Պէյքօզ Պէօյիւքտէրէ (կայք [illegible]).
10 30 15 Գապաթաշ Գուզկունճուք (կայք [illegible]).
11 21 Գուզկ. Պէյլէրպէյի Չէնկէլք. Վանիք. Ա. Հիսար Գանլըճա, Բաշամպ. Պէյքօզ.
11 30 4 Գաթաշ. Գուզկ. Պէյլէրպէյի Չէնկէլ Վանիք.

ԱԹԵՒՏՐԱԿԱՆ

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ
1 ՄԱՅԻՍ
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԼԻՐԱՅԻ ՀԵՏ 100 ՂՈՒՐՈՒՇԷՆ

Լոնտրա 3 ամիս ղուրուշ 108 1/4 —
Փարիզ 23.40

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ
1 ՄԱՅԻՍ

Անգլ. լիրա	ղուրուշ	109.6
Նափոլէոն ոսկի	»	86.36
Իմբէրիալ ոսկ.	»	89. 5
Ռուբլի	»	31.12
Հինգ ֆրանք	»	—
Հինգնոց	»	104.15
Պղինձ	»	119.10

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 1 ՄԱՅԻՍ

ԱՐՄՏԻՔ

Ցորեն կարմիր	Պէսարապիա	23	—37
»	» Ազագ	35	—36
»	» Պալէօզ	30	—32
»	» Պուրկազ	30	—32
»	» Թէքիրտաղ	30	—32
»	կակուղ Ազագ	30	—33
»	» Պէսարապիա	—	—
Կիրքա Թունա		30	—32
Ցորեն կակուղ Պուրկազ		30	—32

Վառնա		30—32
»	» Պալէօզ	28—30
Սեւ ծովագարի Թունա		19—20
»	Անատոլ.	17—18
Գարի Թունա		14—14 1/2
»	Անատոլ.	

ՆԵՐՔԻՆ ԲԵՐՔ

ԻՐՁԱԿ ՁԻԹ

Պուրսա	ղուրուշ	—
Անատոլու	»	—
Քօլօս		
Էտիրնէ	»	
Մախած	»	

ԲԱՄԲԱԿ — Ղուրուշ

Իզմիր	հոխա	9 1/4
Իզմիր	»	10 1/2
Ատանա	»	9
Պարսկաստան	»	8
Վրաստան	»	8 1/2

ԲՈՒՐԴ

Անատոլու լուացուած	հոխա	
» չլուացուած	»	
Ռումէլի լուացուած	»	
» չլուացուած	»	
Վրաստան լուացուած	»	
» կէս	»	
» չլուացուած	»	
Քարամանի	»	
Եախի Տէնիզ	»	

ՄՈՒՇԸ

Պարսկաստան	հոխա	11—
Անատոլու	»	10—1/2
Ձերմակ	»	6—7

ՃԵՐԹ

Գայսերի Ա. տեսակ	հոխա	21
» Բ. »	»	19 —
Էնկիւրի	»	21
Թոգաթ	»	
Աքշէհր	»	
Էրզրում	»	
Զմյուռ		

ՓԻՍՏԻՔ

Էնկիւրի	հոխա	50 —
Գաստամոնի	»	48 —
Պէյբազար	»	51 —
Զէյթուն	»	—
Վան	»	29 —

ԿԱՇԻ ՄՈՐԹ

Ադանա	7	հատը մէկ Օ. Լ.		
Կոզկա	7	»	»	»
Մեծ	»	»	»	»
Էրզրում	7 1/2	»	»	»
Գայսերի	»	»	»	»

ՁԷԹ

Միտիլլին	հոխա	7 1/2—
Այվալը	»	6 1/2—
Աթէնք	»	10 —
Աֆրիկէ	»	6 1/2

Պղինձ Թոգաթ եղերին մէջ		9 1/2	—10
Ափիոն	»	260	—275
Փիթիլ	»	29	—30
Մուսուլ	»		—
Կատուաւոր Անատոլու	Փիլէ		—
»	Բաւէքիլի »		—
Մետաքս Պրուսի Բէշտ	»	42	—44
Պրուսա		—	—

ԱՐՏԱՔԻՆ ԲԵՐՔ

ղուրուշ

Խաւծէ Բրիտ. ամերիկ 100 հոխ.		1200—
« Բ. »	»	1140
Լէմէն	»	16—16 1/2
Շաքար փոշի 20յ.	կիւզ.	240—
» » Գամփ.	»	—
» գլուխ Գամփ.		230—
Զայ Բօնկօ	հոխան	26 —
» Բէյզօ ծաղիկ	»	45 —60
Անագ (գալայ)	կնտ.	1060—
Պղինձ (սփիւտ)	հոխա	10 1/4—
Լեղակ (չինիա) Պէնկալա »		100 —140
» » Մատրաս »		— —70
Չինք թուխ 100 հոխ.		90 —
Երկաթ Շուէտ		84 —
» տափակ		98 —
» քլիւէգուէ		80 —82
Քարֆիֆէ		112 —118
Բրինձ Իտալիայ 100 քիլ.		46
Կարագ Ալ Ռուսիայ ղր.		13 —14
Խաւծէ		35 —40